

Ανάπτυξη, επιχειρηματικότητα και περιβάλλον

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Ανάπτυξη φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις

Περιβαλλοντικά και λοιπά προσκόμματα στην αξιοποίηση ακινήτων

ΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΖΗΜΙΑΣ

Διαχείριση αποβλήτων

Ρύπανση υδροφόρου ορίζοντα

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΤΟΠΙΟ

Φυσικό τοπίο

Πολιτιστικό τοπίο

ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Εφαρμογή ρυμοτομικών σχεδίων

Καθορισμός χρήσεων γης και επενδύσεις

Επιχειρηματική δραστηριότητα και ποιότητα ζωής σε οικιστικές περιοχές

Χρήσεις γης και προστασία πολιτιστικών αγαθών

Η ένταση μεταξύ των επιταγών της οικονομικής ανάπτυξης αφενός και της προστασίας του περιβάλλοντος αφετέρου δεν είναι νέα. Το περιβάλλον, ως αγαθό κοινό σε όλους αλλά και στις επόμενες γενιές, συνεπάγεται ένα χρέος εγρήγορσης εκ μέρους τόσο του κράτους όσο και των ιδιωτών, ώστε η οικονομική ανάπτυξη να μην καταλήξει σε απειλή για την ίδια την ύπαρξη της ανθρωπότητας. Με δεδομένο ωστόσο ότι συχνά οι φορείς επιχειρηματικών συμφερόντων είτε παραβλέπουν τη σημασία της διατήρησης των περιβαλλοντικών αγαθών είτε προτάσσουν πάση θυσία τη συρρίκνωση του κόστους τους, ο Συνήγορος οδηγείται να ενεργεί ακόμη και προληπτικά, διαμεσολαβώντας με κάθε πρόσφορο τρόπο για την ομαλή συνύπαρξη περιβάλλοντος και επιχειρηματικής δράσης. Υπόδειγμα τέτοιας παρέμβασης συνιστά το «Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Διαχείρισης της Περιβαλλοντικής Κρίσης στην Περιοχή του Ασωπού», στην επιτάχυνση του οποίου ο Συνήγορος συνέβαλε διευκολύνοντας τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

Ωστόσο ουδείς μπορεί να παραγνωρίσει, ιδιαίτερα σήμερα, την ανάγκη να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη μέσω ενός ασφαλούς, σταθερού και προβλέψιμου πλαισίου πολιτικής, το οποίο να λαμβάνει υπόψη τόσο τις περιβαλλοντικές όσο και τις οικονομικές παραμέτρους, να μην αποτρέπει αναπτυξιακές πρωτοβουλίες αλλά αντίθετα να τις διευκολύνει. Δυστυχώς, οι ενδείξεις που έχει ο Συνήγορος δεν είναι ενθαρρυντικές. Αποτελεί κοινό τόπο ότι σήμερα οι επιχειρηματικές δραστηριότητες υφίστανται την ταλαιπωρία της γραφειοκρατίας, τα βάρη της φορολογίας, τον λαβύρινθο της πολυδιάσπασης και της πολυπλοκότητας της πολεοδομικής και περιβαλλοντικής νομοθεσίας, τις συγκρούσεις χρήσεων γης και τις συνέπειες της συναρμοδιότητας φορέων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Οι αιφνιδιαστικές ανατροπές της νομοθεσίας σε σχέση με τα βάρη και τους όρους επενδυτικών πρωτοβουλιών αποτελούν κρίσιμο αποτρεπτικό παράγοντα νέων επενδύσεων. Αντίστοιχα είναι τα προσκόμματα που προκαλούν στην αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων η ασάφεια ή η αναβλητικότητα κατά την εφαρμογή προστατευτικών διατάξεων υπέρ του φυσικού ή του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση επενδυτή ο οποίος τον Ιούλιο του 2012 κατέθεσε αίτημα στον ΔΕΔΔΗΕ Θεσσαλονίκης για προσφορά σύνδεσης φωτοβολταϊκού συστήματος 10 κιλοβάτ στο πλαίσιο του ειδικού προγράμματος ανάπτυξης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις. Η επένδυσή του εντάχθηκε σε καθεστώς τιμής πώλησης του παραγόμενου ρεύματος προς 25 λεπτά ανά κιλοβατώρα, όπως προέβλεψε απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) από τον Αύγουστο του 2012, αντί των 47 λεπτών που ίσχυε με το προηγούμενο καθεστώς βάσει του οποίου είχε ξεκινήσει την επένδυση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να απαξιωθεί η επένδυσή του κατά 47%. Για λόγους οι οποίοι μπορούν να γίνουν κατανοητοί, το ΥΠΕΚΑ μείωσε την τιμή της παραγόμενης ενέργειας, με πρόβλεψη περαιτέρω μείωσης ανά εξάμηνο και με πεδίο εφαρμογής τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς «για τους οποίους μέχρι τη δημοσίευση της παρούσας δεν έχουν συναφθεί συμβάσεις συμψηφισμού». Ο Συνήγορος επισήμανε ότι, αν και η νέα τιμολόγηση είναι δικαιολογημέ-

νη, δεν είναι ορθό να υπαχθούν σε αυτήν επενδυτές οι οποίοι, έχοντας υπόψη τούς τότε ισχύοντες όρους, είχαν ήδη υπογράψει τις προαπαιτούμενες συμβάσεις και είχαν προβεί σε δαπάνες για την υλοποίηση των έργων σύνδεσης. Πολλώ δε μάλλον καθώς η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των πολιτών προστατεύει από ενδεχόμενο επιζήμιο αιφνιδιασμό λόγω μεταβολής της διοικητικής πρακτικής ή ακόμη και της ίδιας της νομοθεσίας (υπόθεση 156667/2012). Το υπουργείο δεν ανταποκρίθηκε μέχρι το τέλος του έτους.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΠΡΟΣΚΟΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Αίτηση για καθορισμό αιγιαλού και παραλίας στις Καταβόθρες Κεφαλονιάς εκκρεμούσε από το έτος 2000 λόγω αδυναμίας του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (ΓΕΝ) και της επιτροπής του άρθρου 3 του Ν. 2971/2001 να εκτιμήσουν εάν το φαινόμενο της εισόδου θαλάσσιου ύδατος μέσω φυσικών ή και τεχνητών επίγειων διαύλων στην ξηρά αποτελεί αιτία καθορισμού αιγιαλού κατά μήκος των διαύλων. Ιδιοκτήτες ακινήτων στην υπό καθορισμό περιοχή που αδυνατούσαν να τα αξιοποιήσουν ζήτησαν από την Κτηματική Υπηρεσία Κεφαλληνίας την επίσπευση της διαδικασίας. Ο Συνήγορος επισήμανε στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες την υποχρέωσή τους να αναλάβουν την ευθύνη της εκτίμησης του φυσικού φαινομένου και των επιπτώσεών του, προτείνοντάς τους επισημονική βιβλιογραφία προκειμένου να διευκολυνθούν στην κρίση τους για την παλαιότητα και τη νομιμότητα των έργων κατασκευής διαύλων. Τελικά, το 2012 έληξε η 12ετής εκκρεμότητα, με απόφαση καθορισμού αιγιαλού που εκδόθηκε και προωθήθηκε προς δημοσίευση (υπόθεση 125144/2010).

Αντίστοιχα ζητήματα έθεσαν αναφορές

πολιτών με αντικείμενο εκκρεμής αιτήματά τους για πραγματοποίηση εργασιών ή επεμβάσεων σε ιδιοκτησίες τους οι οποίες βρίσκονται σε κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο του οποίου δεν έχει γίνει οριοθέτηση ή αναοριοθέτηση. Σύμφωνα με τον νόμο, όταν μια περιοχή κηρύσσεται αρχαιολογικός χώρος, απαγορεύεται σε αυτόν κάθε ενέργεια, επέμβαση ή οικονομική δραστηριότητα χωρίς άδεια των αρχαιολογικών υπηρεσιών, ενώ η πολιτεία έχει την υποχρέωση, για τις περιπτώσεις χώρων που είχαν κηρυχθεί αρχαιολογικοί πριν από την έναρξη ισχύος του Ν. 3028/2002, να προβεί στην οριστική οριοθέτησή τους μέσα σε 3 χρόνια από την έναρξη ισχύος του νόμου. Στην πράξη όμως η χορήγηση των σχετικών αδειών καθυστερεί υπέρμετρα, δεδομένου ότι η οριοθέτηση είναι μια σύνθετη και χρονοβόρα διαδικασία που ξεπερνά κατά πολύ την προθεσμία του νόμου.

 Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να θίγεται το δικαίωμα της ιδιοκτησίας και η ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας, ενώ δεν διασφαλίζεται κατ' ουσίαν τρόπος η αυξημένη προστασία των πολιτιστικών αγαθών, που θα δικαιολογούσε, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος, έναν τέτοιο περιορισμό στα δικαιώματα των πολιτών.

Το ζήτημα περιπλέκεται ακόμη περισσότερο στις περιπτώσεις όπου απαιτείται σύμπραξη δήμων και υπηρεσιών του ΥΠΕΚΑ, όπως όταν εκκρεμεί εκπόνηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου ή δεν έχει γίνει ο καθορισμός των ορίων του οικισμού στην περιοχή όπου βρίσκεται ο αρχαιολογικός χώρος.

Από συνάντηση με το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΑΙΘΠΑ) (Ετήσια έκθεση 2011, σ. 58) προέκυψε η ανάγκη σύστασης ομάδων εργασίας για την προώθηση των σχετικών θεμάτων, ενώ η στενή συνεργασία του Συ-

νηγόρου με τις αρχαιολογικές υπηρεσίες οδήγησε σε απεγκλωβισμό της διαδικασίας οριοθέτησης ή αναοριοθέτησης των αρχαιολογικών χώρων στην Αμάρυνθο Ευβοίας*, στη θέση Σωρός Βόλου* και στην Κοιλιάδα Μουσών Βοιωτίας* (υποθέσεις 8915/2007, 122310/2009, 124962, 129214/2010).

ΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΖΗΜΙΑΣ

Πέραν της υποχρέωσης του κράτους να προστατεύει το περιβάλλον, και οι ίδιες οι επιχειρήσεις οφείλουν να αναπτύξουν ένα σύνολο δράσεων για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Οι δράσεις αυτές εντάσσονται στο πλαίσιο της λεγόμενης «εταιρικής κοινωνικής ευθύνης», που επιτάσσει την πρόληψη και την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας. Ιδιαίτερα οι φορείς εκμετάλλευσης που ασκούν επικίνδυνες δραστηριότητες, όπως αυτές απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙΙ της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την Περιβαλλοντική Ευθύνη, είναι απολύτως υπεύθυνοι για περιβαλλοντική ζημία χωρίς να απαιτείται υπαιτιότητα, ενώ όσοι ασκούν άλλες επαγγελματικές δραστηριότητες ευθύνονται μόνο αν συντρέχει υπαιτιότητα.

Σύμφωνα με το ΠΔ 148/2009, αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή των ρυθμίσεων αυτών ορίζονται το μεν ΥΠΕΚΑ όταν η ζημία ή η άμεση απειλή επηρεάζει φυσικούς πόρους εθνικής σημασίας, οι δε αποκεντρωμένες διοικήσεις όταν η ζημία επηρεάζει πόρους που βρίσκονται μέσα στα διοικητικά τους όρια, ενώ απευθείας στον υπουργό υπάγεται το νέο όργανο εποπτείας και συντονισμού των σχετικών δράσεων (ΣΥΓΑΠΕΖ). Την εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής επιδίωξε ο Συνήγορος σε σημαντικό αριθμό περιπτώσεων από τις οποίες προέκυπτε ρύπανση του περιβάλλοντος, υποβάθμιση της αισθητικής του

τοπίου, μόλυνση των υπόγειων και των επιφανειακών υδροφορέων και παραβίαση των περιβαλλοντικών όρων βιομηχανικών μονάδων και λοιπών εγκαταστάσεων ή της νομοθεσίας για τη διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων, με σοβαρές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία. Ενεργώντας ενίοτε ακόμη και προληπτικά, ο Συνήγορος ζήτησε από τις αρμόδιες υπηρεσίες να ληφθούν άμεσα τα αναγκαία μέτρα αποκατάστασης των ρυπασμένων χώρων, καθώς και να κινηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία για την περιβαλλοντική ζημία. Από τις υποθέσεις αυτές συνάγεται ότι μέχρι σήμερα

 εμφανίζονται άκρως διστακτικά τα βήματα της διοίκησης όσον αφορά την εφαρμογή της πρόσφατης νομοθεσίας περί περιβαλλοντικής ευθύνης ή ακόμη και της παλαιότερης περί αποβλήτων, τον προσδιορισμό μεθόδων αποκατάστασης και διαδικασιών επιλογής των κατάλληλων μέτρων, τον εντοπισμό όσων ρυπαίνουν, καθώς και την εξασφάλιση αναγκαίων κονδυλίων αποκατάστασης στην παρούσα, εξαιρετικά δύσκολη οικονομική συγκυρία.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Στα Καμίνια του Πειραιά εντοπίστηκε ανεξέλεγκτη απόθεση βαρελιών με καυστικά απόβλητα. Οι συναρμόδιες υπηρεσίες, επικαλούμενες έλλειψη κονδυλίων, είχαν απλώς διαπιστώσει το πρόβλημα χωρίς να εφαρμόσουν τις διατάξεις οι οποίες επιβάλλουν απομάκρυνση των επικίνδυνων αποβλήτων και εξουγίανση των χώρων.

 Επισχόντας σχετικό αίτημα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής προς το ΓΛΚ, ο Συνήγορος συνέβαλε ώστε να εγκριθούν πιστώσεις συνολικού ύψους 450.000 ευρώ και να καταστεί δυνατή η απομάκρυνση των αποβλήτων.*

Στη συνέχεια το ΥΠΕΚΑ συνέστησε στις αποκεντρωμένες διοικήσεις να υποβάλλουν αιτήματα έγκρισης των εκάστοτε απαιτούμενων πιστώσεων (υπόθεση 146072/2011).

Στον πρώην Δήμο Ρίου καθυστερούσε υπερβολικά η αποκατάσταση του χώρου εγκαταλελειμμένου εργοστασίου παραγωγής προϊόντων αμιάντου. Η υπόθεση αυτή αποτελεί μια από τις πρώτες περιπτώσεις εφαρμογής του ΠΔ για την Περιβαλλοντική Ευθύνη. Με παρέμβαση του Συνηγόρου, η ιδιοκτήτρια τράπεζα υπέβαλε μελέτη εξυγίανσης-αποκατάστασης, στο πλαίσιο της οποίας προτάθηκαν δύο εναλλακτικές λύσεις: η μεταφορά των αποβλήτων στο εξωτερικό ή η δημιουργία ΧΥΤΕΑ εντός του οικοπέδου. Η οικεία αποκεντρωμένη διοίκηση, προκειμένου να αποφύγει τυχόν αντιδράσεις από την τοπική κοινωνία και παρά την αντίθετη άποψη της Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΕΓΕΠΕ) και του ΥΠΕΚΑ, υιοθέτησε την πρώτη πρόταση, το υψηλό κόστος της οποίας αρνείται να καταβάλει η ιδιοκτήτρια, οπότε η αποκατάσταση εκκρεμεί (υποθέσεις 11025/2008 και 753/2009).

Μετά την αποκάλυψη ανεξέλεγκτης εναπόθεσης στερεών αποβλήτων στη χερσαία ζώνη λιμένος Μπασιού Άνδρου, οι συναρμόδιες υπηρεσίες ανταποκρίθηκαν στην πρόταση του Συνηγόρου για διακοπή της εναπόθεσης, ωστόσο ακόμη αναμένεται απάντηση του ΣΥΓΑΠΕΖ σε ερωτήματα του Συνηγόρου για τις ενέργειές του σχετικά με την εκτίμηση της περιβαλλοντικής βλάβης και τα γενικότερα ζητήματα εφαρμογής του ΠΔ 148/2009 (υπόθεση 155264/2012).

Ομοίως, σε περίπτωση διάθεσης επικίνδυνων αποβλήτων στην Αυλίδα και τη Ριτσώνα Ευβοίας, ο έλεγχος των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος επιβεβαίωσε τη συνεχιζόμενη υποβάθμιση, ενώ οι χημικές αναλύσεις σε δείγματα νερού απέδειξαν υψηλές

συγκεντρώσεις ολικού και εξασθενούς χρωμίου καθώς και ψευδαργύρου. Με παρέμβαση του Συνηγόρου εγκρίθηκε πίστωση για εργασίες εξυγίανσης-αποκατάστασης (υπόθεση 152327/2012).

ΡΥΠΑΝΣΗ ΥΔΡΟΦΟΡΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΑ

Σε περίπτωση μονάδας βιολογικού καθαρισμού στον ΧΥΤΑ Αμαρίου Ρεθύμνης, ο Συνήγορος διαπίστωσε έλλειψη νόμιμων αδειών και εγκρίσεων, μη ικανοποιητική επεξεργασία και ανεξέλεγκτη διάθεση των παραγόμενων στραγγισμάτων, καθώς και υπέρβαση της διαθέσιμης χωρητικότητας, δεδομένου ότι ο χώρος χρησιμοποιείται για το σύνολο του νομού χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί οι αναγκαίες υποδομές. Με παρέμβαση του Συνηγόρου κινήθηκε πρόσφατα η διαδικασία περιβαλλοντικής ευθύνης για την άμεση εξυγίανση-αποκατάσταση των παράπλευρων ρεμάτων, της παραρρημάτιας περιοχής και των επιφανειακών και υπόγειων υδροφορέων, που επιβαρύνονται συστηματικά από τα διαφεύγοντα στραγγίσματα: το δε κόστος θα επωμισθεί ο φορέας εκμετάλλευσής (υπόθεση 5206/2009).

Η ρύπανση του υδροφόρου ορίζοντα στη Μεσσαπία Ευβοίας είχε ως αποτέλεσμα να εμφανιστεί υψηλή περιεκτικότητα εξασθενούς χρωμίου στο πόσιμο νερό. Έπειτα από σχετική αναφορά, ο Συνήγορος διαπίστωσε αργούς ρυθμούς στην εφαρμογή των διαδικασιών ελέγχου και επιβολής κυρώσεων, αλλά και έλλειψη κονδυλίων για την ανάληψη των σχετικών εργασιών αποκατάστασης από την πολιτεία οπότε ο ρυπαίνων είναι άγνωστος ή αρνείται να συμμορφωθεί. Με βάση τις διαπιστώσεις αυτές, ο Συνήγορος ζήτησε, εντός του 2012, να κινηθεί η διαδικασία αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας (υπόθεση 20553/2009).

Τέλος, στη γνωστή περίπτωση του Ασωπού, ο Συνήγορος έκρινε αναγκαία τη

σταδιακή απορρύπανση των επιφανειακών υδάτων και του εδάφους, κυρίως κοντά στις περιοχές κατοικίας και αγροτικής γης, καθώς και την αποκατάσταση του πυθμένα του ποταμού.* Επειδή κατά τις αυτοψίες του Κέντρου Ελέγχου Προστασίας Περιβάλλοντος (ΚΕΠΠΕ) διαπιστώθηκε ρύπανση από ανεξέλεγκτες πηγές και παράβαση περιβαλλοντικών όρων από υφιστάμενες βιομηχανικές μονάδες, ο Συνήγορος ζήτησε προσφάτως από την οικεία αποκεντρωμένη διοίκηση να ενημερωθεί για την κίνηση των διαδικασιών περιβαλλοντικής ευθύνης και τις λοιπές ενέργειες αποκατάστασης (υπόθεση 140025/2011).

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΤΟΠΙΟ

Ο Συνήγορος αξιοποιεί κάθε διαθέσιμη αφορμή προκειμένου να συμβάλει στην αποτροπή της αλλοίωσης του τοπίου, αναγνωρίζοντας τη σημασία του για την προστασία της φύσης και του πολιτισμού. Σειρά περιπτώσεων καταδεικνύει ότι σε μεγάλο βαθμό για την αλλοίωση του τοπίου ευθύνονται η αδράνεια και η αδυναμία συνεργασίας των αρμόδιων διοικητικών μηχανισμών.

ΦΥΣΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

Ο Συνήγορος παρενέβη σε περίπτωση κατασκευής υπόγειας υδατοδεξαμενής, απόληξης αδρανών υλικών και διάνοιξης αμαξιτού δρόμου στον οικισμό Μπουφούσκια Αιγίου, σε περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους καθώς διαθέτει μοναδικούς κροκαλοπαγείς γεωλογικούς σχηματισμούς και σπήλαια. Διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχε περιβαλλοντική αδειοδότηση, η υδατοδεξαμενή είχε κατασκευαστεί σε όγκο διπλάσιο εκείνου που προέβλεπε το τοπογραφικό, η δε οδός είχε διανοιχθεί εντός δασικής έκτασης. Παρά την έλλειψη ανταπόκρισης εκ μέρους του ΥΠΕΚΑ στην

πρόταση να συνταχθεί ειδική περιβαλλοντική μελέτη σύμφωνα με τα άρθρα 18-21 του Ν. 1650/1986, ο Συνήγορος πέτυχε την κινητοποίηση των τοπικών υπηρεσιών: το Τμήμα Πολεοδομικών Εφαρμογών Αιγίου ακύρωσε την άδεια κατασκευής υδατοδεξαμενής και το Δασαρχείο Αιγίου εξέδωσε Πρωτόκολλο Διοικητικής Αποβολής πέραν αυτών, επιβλήθηκαν τα αναλογούντα πρόστιμα για κατάληψη και καταστροφή δημόσιας ανασωπτεάς έκτασης και απόληψης αδρανών υλικών από παράνομες εκσκαφές (υπόθεση 133880/2010).

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

Η ανάδειξη των πολιτιστικών μνημείων με παράλληλο σεβασμό στη φύση και στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης απαιτεί την ανάληψη κοινής προσπάθειας προκειμένου να δημιουργηθούν οι όροι για μια νέα σχέση μεταξύ κοινωνίας και φύσης. Ακριβώς όπως η ανάπτυξη δεν πρέπει να εκτυλιχθεί χωρίς σεβασμό στη φυσική κληρονομιά, έτσι και ο σεβασμός στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά, η ανάδειξη και η αξιοποίησή της αποτελούν προϋπόθεση αλλά και εξαιρετική ευκαιρία ανάπτυξης.

Διερευνώντας αναφορά για διατάραξη κοινής ησυχίας και πρόκληση ηχορύπανσης από εκδηλώσεις στο Βυζαντινό Κάστρο της Πάτρας, ο Συνήγορος διαπίστωσε ότι συγκεκριμένες υπουργικές αποφάσεις, που αφορούν τις προϋποθέσεις πραγματοποίησης πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων σε μνημεία ή προστατευόμενους χώρους, διευρύνουν την έννοια της συμβατότητας των εκδηλώσεων αυτών με τον χαρακτήρα των ως άνω χώρων κατά τρόπο που υπερβαίνει τη νομοθετική εξουσιοδότηση του άρθρου 46, παράγρ. 1 του Ν. 3028/2002, επιτρέποντας τη χρήση μεγαφωνικών εγκαταστάσεων για την ηχητική υποστήριξή τους. Προτάθηκε στο ΥΠΑΙΘΠΑ η υιοθέτηση ήπιων όρων πραγματοποίησης των εκδηλώσεων

αυτών, με πλήρη απουσία ή εξαιρετικά περιορισμένης έντασης ενίσχυση των ηχητικών μέσων (υπόθεση 155691/2012).

Διερευνώντας αναφορά για ελλιπή καθαριότητα και προστασία του αρχαιολογικού άλσους Ακαδημίας Πλάτωνος, καθώς και για τις επιπτώσεις στις αρχαιότητες από τη λειτουργία παρακείμενων Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος (ΚΥΕ), ο Συνήγορος επιβεβαίωσε τα καταγγελλόμενα και επιπλέον διαπίστωσε αλόγιστη χρήση του χώρου λόγω απουσίας περιφράξης και φύλαξης (υπόθεση 3832/2005). Επικαλούμενος την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο, ο Συνήγορος επισήμανε στον Δήμο Αθηναίων και στη Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων την ιδιαιτερότητα του χώρου ως φυσικού και ταυτόχρονα πολιτιστικού τοπίου και πρότεινε: τη σύσταση ειδικού μόνιμου συνεργείου καθαρισμού των αρχαιολογικών πάρκων, την τοποθέτηση ικανού αριθμού κάδων απορριμμάτων, την περίφραξη και μόνιμη φύλαξη του χώρου, τη συστηματική διενέργεια αστυνομικών ελέγχων, τη μετεγκατάσταση των κατοίκων Ρομά σε κατάλληλο χώρο και την επιβολή εφαρμογής της υγειονομικής νομοθεσίας από τα καταστήματα. Έπειτα από προσπάθειες ετών, οι συναρμόδιες υπηρεσίες ανταποκρίθηκαν στις προτάσεις του Συνηγόρου σε σημαντικό βαθμό: το ΚΑΣ ενέκρινε την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου και την ενοποίηση της Ακαδημίας Πλάτωνος, ξεκίνησαν εργασίες ταξινόμησης του αποθηκευμένου αρχαιολογικού υλικού, κατασκευάστηκε νέα μόνιμη περίφραξη και καθιερώθηκαν τόσο η διενέργεια τακτικών αστυνομικών ελέγχων όσο και ο καθημερινός καθαρισμός από μόνιμο συνεργείο, ενώ έπαυσε η λειτουργία των καταστημάτων.*

ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Στον πυρήνα της περιβαλλοντικής προ-

στασίας, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος, ανήκει και η χωροταξική αναδιάρθρωση της χώρας, η διαμόρφωση, η ανάπτυξη, η πολεοδόμηση και η επέκταση των πόλεων και των οικιστικών περιοχών, με σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα και η ανάπτυξη των οικισμών και να εξασφαλίζονται οι καλύτεροι δυνατοί όροι διαβίωσης. Παρά την ολοκλήρωση του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου το 2008, η έλλειψη συντονισμένης και ολοκληρωμένης προσπάθειας χωρικού σχεδιασμού με επιμέρους ειδικά τομεακά χωροταξικά σχέδια εξακολουθεί να προκαλεί σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως από την αλόγιστη ίδρυση ή λειτουργία βιομηχανικών εγκαταστάσεων ή τουριστικών υποδομών, καθώς και από τον αδιαφανή αποχαρακτηρισμό συγκεκριμένων εκτάσεων (δασικών ή πρώην δασικών, πολιτιστικού ενδιαφέροντος), που επιδρά στον τρόπο δόμησης σε περιοχές εκτός οικισμών. Επιπλέον, η κατακερματισμένη νομοθεσία, αλλά και διατάξεις που συχνά έχουν διαφορετική βάση εκκίνησης ή επιδιωκόμενο σκοπό σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο τελικά εφαρμόζονται δημιουργούν δυσκολίες στις αρμόδιες υπηρεσίες και τροφοδοτούν φαινόμενα διαφθοράς.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΡΥΜΟΤΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Σημαντική συνιστώσα για την προώθηση της ανάπτυξης της χώρας αποτελεί η αναθεώρηση της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας, με σκοπό την ουσιαστική διασύνδεση του χωροταξικού με τον αναπτυξιακό σχεδιασμό, την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών κατάρτισης και έγκρισης των πολεοδομικών σχεδίων, τον εξορθολογισμό του πολεοδομικού σχεδιασμού, καθώς και την αποφυγή επικαλύψεων, ιδίως ενόψει της δραστηριοποίησης των νέων αποκεντρωμένων οργάνων του κράτους.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση αναφοράς για παράνομες οικοδομικές εργασίες στη θέση Λάκκα της περιοχής Μαύρο Λιθάρι Αναβύσσου, σε οικόπεδο του οποίου το μεγαλύτερο τμήμα βρίσκεται εκτός σχεδίου, και μάλιστα σε τμήμα χαρακτηρισμένου κοινόχρηστου πεζόδρομου, σύμφωνα με επίσημο τοπογραφικό. Με έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας για περιτοίχιση τμήματος οικοπέδου, ανεγέρθηκαν δύο μεζονέτες και καταπατήθηκε πεζόδρομος. Ο Δήμος Σαρωνικού ισχυρίστηκε ότι δεν έχει προς το παρόν αρμοδιότητα, καθώς δεν υπήρχε από παλιά δημοτικός δρόμος στο συγκεκριμένο σημείο, δεν έχει συντελεστεί αναγκαστική απαλλοτρίωση, δεν έχει κυρωθεί πράξη εφαρμογής και δεν έχει καταβληθεί αποζημίωση. Εκδήλωσε δε πρόθεση επανέγκρισης-αναθεώρησης του ρυμοτομικού σχεδίου και επέμεινε ότι δεν έχει αρμοδιότητα κατεδάφισης αυθαίρετων κατασκευών. Ο Συνήγορος επισήμανε ότι πρέπει να εφαρμοστεί το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, καθώς η διοίκηση στηρίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία και όχι σε μέλλουσα ή πιθανολογούμενη. Η υπόθεση αυτή είναι χαρακτηριστική της δυσλειτουργίας των ΟΤΑ και της παράλειψης οφειλόμενων ενεργειών τους σχετικά με την εφαρμογή ρυμοτομικού σχεδίου, γεγονός που έχει επίδραση και στην εκτός σχεδίου δόμηση, με περαιτέρω επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον (υπόθεση 145385/2011).

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η οργάνωση του χώρου μέσω του καθορισμού των χρήσεων γης αποτελεί ένα από τα κατεξοχήν σημεία τριβής στη διπολική σχέση περιβάλλοντος-οικονομίας, είναι δε παράλληλα ουσιαστικό και κρίσιμο στοιχείο του χωροταξικού σχεδιασμού. Στο παρελθόν ο Συνήγορος είχε ασχοληθεί με το πλαίσιο καθορισμού των χρήσεων γης στο αστικό περιβάλλον (Ετήσια έκθεση

2007, σ. 125 κ.ε.), επισημαίνοντας τα κυριότερα προβλήματα στην εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου και στην άσκηση συγκεκριμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, καθώς και προτείνοντας τη θέσπιση ενός πιο συνεκτικού νομοθετικού πλαισίου για την οργάνωση των χρήσεων γης. Στην πενταετία που μεσολάβησε από εκείνες τις επισημάνσεις

 το θέμα των χρήσεων γης αποδεικνύεται ανεξάντλητο, αφού βρίσκεται πίσω από κάθε μορφής δραστηριότητα ή εγκατάσταση και συχνά εντοπίζεται ως η πραγματική αιτία του προβλήματος σε αναφορές που υποβάλλονται με άλλο θέμα (ηχορύπανση, περιβαλλοντική βλάβη κ.ο.κ.). Ο καθορισμός των χρήσεων αναδεικνύεται σε καθοριστικό παράγοντα για την προστασία του φυσικού, οικιστικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αποτροπή ανέγερσης 5 κτιρίων αναψυχής σε δασική έκταση ιδιαίτερου φυσικού κάλλους εντός του Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού (υπόθεση 146336/2011). Η έκταση στην οποία επρόκειτο να ανεγερθούν τα κτίρια ανήκει σε ζώνη ειδικής προστασίας του δικτύου Natura 2000 όπου δεν επιτρέπεται η συγκεκριμένη χρήση, καθώς πρόκειται για δασική έκταση. Με παρέμβαση του Συνηγόρου ανακλήθηκαν οι σχετικές άδειες οικοδόμησης και εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων και κινήθηκε από τις αρμόδιες υπηρεσίες η διαδικασία για την αποκατάσταση του χώρου.

Αντίστοιχο ζήτημα ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων σε περιοχές όπου δεν επιτρέπεται η συγκεκριμένη χρήση αναδεικνύεται και στις υποθέσεις που αφορούν κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

 Οι κατά τόπον αρμόδιες υπηρεσίες,

που συνήθως ανήκουν στην τοπική αυτοδιοίκηση, συχνά προκρίνουν την ανάγκη ενίσχυσης και προστασίας των παραγωγικών δραστηριοτήτων έναντι της αυστηρής εφαρμογής του νόμου, που επιτάσσει τη διακοπή της παράνομης λειτουργίας.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση κτηνοτροφικής μονάδας εγκατεστημένης εντός των ορίων οικισμού που επί σειρά ετών λειτουργούσε, και συνεχίζει να λειτουργεί, χωρίς άδεια λειτουργίας παρά τη σφράγιση της (υπόθεση 144225/2011). Η Περιφέρεια Ηπείρου επικαλέστηκε τις μεταβατικές ρυθμίσεις του Ν. 4056/2012 για την κτηνοτροφία, με τις οποίες αναστέλλονται όλες οι κυρώσεις επί μία τριετία για τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις που υποβάλλουν αίτηση υπό το καθεστώς του νέου νόμου. Κατά την άποψη του Συνηγόρου, η ευνοϊκή αυτή μεταχείριση μπορεί να εφαρμοστεί μόνο στις περιπτώσεις όπου είναι δυνατόν η εγκατάσταση να λειτουργήσει εφεξής νόμιμα, κάτι που δεν ήταν εφικτό να γίνει στη συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς δεν χωροθετείται στην ελάχιστη απόσταση από τα όρια του οικισμού που απαιτεί ακόμη και ο νέος νόμος.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΕ ΟΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Ο καθορισμός των χρήσεων γης θα πρέπει να γίνεται πάντα με χωροκοινωνικά κριτήρια, να εντάσσεται δηλαδή στον ευρύτερο σχεδιασμό και να εξυπηρετεί τη λειτουργικότητα και την ανάπτυξη των οικισμών με στόχο την εξασφάλιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, η οποία ανάγεται σε λόγο δημοσίου συμφέροντος. Επιπλέον, από τη στιγμή που ο καθορισμός αυτός έχει πραγματοποιηθεί στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο μιας περιοχής, είναι δεσμευτικός και παύει να ισχύει το καθεστώς ελεύθερων χρήσεων, ακόμη και αν

δεν έχουν εκδοθεί οι ειδικότερες ρυθμίσεις για την υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού (ΣτΕ 1854/1994).

 Η συνύπαρξη οικονομικών δραστηριοτήτων και κατοικιών σε οικιστικές περιοχές οδηγεί συχνά σε υπέρμετρη ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας σε βάρος της ποιότητας ζωής και του ιδιωτικού βίου των κατοίκων.

Το ζήτημα που τίθεται από τους πολίτες είναι κατ' αρχήν η όχληση που υφίστανται από τη λειτουργία των επιχειρήσεων, όπως θόρυβος, εκπομπές οσμών, υπέρμετρη ανάπτυξη τραπεζοκαθισμάτων. Στην πράξη, συχνά το πρόβλημα εντοπίζεται στο ότι δεν υφίσταται ρητός καθορισμός των χρήσεων γης από τον νομοθέτη, με αποτέλεσμα να θεωρείται επιτρεπόμενη η ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο οικιστικός χαρακτήρας που έχει ήδη αναπτύξει η περιοχή.

Τέτοια περίπτωση αντιμετώπισε ο Συνήγορος στην Ακτή Δηλαβέρη του Πειραιά, όπου οι κάτοικοι διαμαρτύρονταν για σοβαρή ηχορύπανση από τη λειτουργία ΚΥΕ, καθώς και για την κατάληψη κοινόχρηστων χώρων με αυθαίρετες κατασκευές και τραπεζοκαθίσματα. Όπως διαπιστώθηκε, πέραν των μεμονωμένων παραβάσεων της πολεοδομικής νομοθεσίας και αυτής που διέπει τη λειτουργία των καταστημάτων, η περιοχή έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακός οικισμός με ειδικούς όρους και περιορισμούς δόμησης. Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της περιοχής προέβλεπε χρήσεις γενικής κατοικίας, όμως η έλλειψη ρυμοτομικού ΠΔ που να εξειδικεύει τις χρήσεις γης στην περιοχή οδήγησε στην ανάπτυξη μεγάλου αριθμού καταστημάτων με αποτέλεσμα η ποιότητα ζωής των κατοίκων να υποβαθμιστεί. Το 2012 ο Συνήγορος ζήτησε, πέραν των κυρώσεων για την παραβίαση της

νομοθεσίας σχετικά με τις οχλήσεις και τις αυθαιρεσίες, την προώθηση ΠΔ για τον καθορισμό των χρήσεων γης, λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση στην περιοχή. Ο Δήμος Πειραιά επέλεξε τελικώς να προωθήσει τη διαδικασία για τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου, με σκοπό όμως όχι τον καθορισμό των χρήσεων γης, αλλά τη μετατόπιση της εγκεκριμένης οικοδομικής γραμμής σε συγκεκριμένο οικοδομικό τετράγωνο, με ταυτόχρονη απόδοση του ισοζυγίου του κοινόχρηστου χώρου προκειμένου να θεραπευτεί η παράνομη επέκταση των ΚΥΕ σε βάρος των κοινόχρηστων χώρων (υπόθεση 21326/2008).

Χαρακτηριστική επίσης είναι και η πρόκληση ηχορύπανσης από σειρά ΚΥΕ στην Πλατεία Δικαστηρίων της Καρδίτσας. Τα καταστήματα λειτουργούν με άδεια καφενείου, καφεζαχαροπλαστείου ή εστιατορίου και με συμπληρωματικές άδειες για λειτουργία μηχανικών μέσων μουσικής, όπως επίσης για παράταση ωραρίου λειτουργίας τέτοιων μέσων έως τις πρωινές ώρες. Επιπλέον, όλα έχουν βεβαιωμένες πολλαπλές παραβάσεις ηχορύπανσης, ενώ κατά τους καλοκαιρινούς μήνες η κατάσταση γίνεται αφόρητη, καθώς η δραστηριότητά τους μεταφέρεται στον εξωτερικό χώρο, η δε υπέρβαση των ορίων έντασης και η παράταση του ωραρίου μουσικής διαταράσσουν τη ζωή των περιόικων και μεταλλάσσουν την εικόνα της πλατείας και του κέντρου της πόλης. Παρά τις έγκαιρες συστάσεις του Συνηγόρου να μη δοθεί άδεια παράτασης ωραρίου μουσικής, ο Δήμος Καρδίτσας προέβη τελικά στην έκδοση αδειών, ενώ ο Συνήγορος αναμένει απαντήσεις από τον δήμο και την οικεία αστυνομική διεύθυνση σχετικά με τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί (υπόθεση 143975/2011).

Ο Συνήγορος διαπίστωσε επίσης σημαντικά προβλήματα σχετικά με τη

χωροθέτηση και τη λειτουργία συννεργείων αυτοκινήτων, φανοποιείων-βαφείων, πλυντηρίων αυτοκινήτων (ενδεικτικές υποθέσεις 6323/2007, 10650/2008, 15636/2009, 125868/2010, 142471/2011). Σε πολλές περιπτώσεις, οι δραστηριότητες αυτές είχαν εγκατασταθεί σε οικιστικές περιοχές όπου είτε δεν υπήρχε Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο είτε, ενώ υπήρχε, δεν είχαν εξειδικευτεί οι χρήσεις γης με την έκδοση ρυμοτομικού σχεδίου. Για κάποιες κατηγορίες δραστηριοτήτων, όπως φανοποιεία, τροποποιήθηκαν οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία τους και τους δόθηκε η δυνατότητα να εγκατασταθούν σε περιοχές όπου δεν επιτρέπονταν να εγκατασταθούν υπό το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς. Επιπλέον, τα προβλήματα που συνεπάγεται η γειτνίαση αυτών των επαγγελματικών εγκαταστάσεων με κατοικίες οξύνονται από τις παραβάσεις των όρων που θέτει η νομοθεσία σχετικά με τη νόμιμη λειτουργία τους. Για όλες αυτές τις περιπτώσεις ο Συνήγορος πρότεινε τη διοργάνωση συνάντησης με τα συναρμόδια υπουργεία προς επεξεργασία νέου, απλουστευμένου νομοθετικού πλαισίου, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και της ποιότητας ζωής των κατοίκων και των επαγγελματιών. Σημαντική παράμετρος είναι εν προκειμένω η επανεξέταση των κριτηρίων με τα οποία προσδιορίζεται ο βαθμός όχλησης των δραστηριοτήτων και η θέσπιση ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων για την εγκατάστασή τους σε οικιστικές περιοχές. Το ΥΑΑΥΜΔ ανταποκρίθηκε θετικά, ενώ το ΥΠΕΚΑ δεν έχει ακόμη απαντήσει.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Το ζήτημα του καθορισμού των χρήσεων γης ανέκυψε και σε υποθέσεις που αφορούσαν την προστασία πολιτιστικών αγαθών, καταδεικνύοντας και πάλι τη συ-

χνά συγκρουσιακή σχέση της ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας με την προστασία του περιβάλλοντος ακόμη και όταν αυτή αφορά χώρους με ιδιαίτερο αρχαιολογικό ή ιστορικό ενδιαφέρον.

Χαρακτηριστική ήταν η περίπτωση της λειτουργίας ΚΥΕ (καφετέριες, εστιατόρια και μπαρ) στην παλαιά πόλη της Κω, σε οικοδομικά τετράγωνα που γειτνιάζουν με τον σημαντικότερο επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο του νησιού (υπόθεση 6692/2006). Η υπόθεση αποτέλεσε αντικείμενο παρέμβασης του Συνηγόρου τα τελευταία 6 χρόνια. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις καταγγελίες των κατοίκων, τα κέντρα αυτά λειτουργούν κατά παράβαση των ρυθμίσεων για τις χρήσεις γης, την κοινή ησυχία και την προστασία των μνημείων. Ο Συνήγορος πραγματοποίησε αυτοψία στην περιοχή και διαπίστωσε την αλλοίωση της φυσιογνωμίας του χώρου της Αρχαίας Αγοράς, την υποβάθμιση και τη ρύπανση του περιβάλλοντος, καθώς και ότι αρκετές από τις επιχειρήσεις δεν είχαν λάβει την προβλεπόμενη έγκριση για τη λειτουργία τους δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο. Κατόπιν αυτού, ζήτησε την επανεξέταση των αδειών των καταστημάτων, τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου Λιμένος και Αγοράς και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος χώρου του.* Το ΚΑΣ έλαβε σειρά μέτρων για την προστασία της περιοχής, ενώ το ΥΠΑΙΘΠΑ ζήτησε από τις αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων να ελέγξουν τη νομιμότητα των αδειών και αυτές ανταποκρίθηκαν άμεσα. Αντίθετα, ο Δήμος Κω, με πρόσφατο έγγραφο του, αρνήθηκε να προβεί σε οποιαδήποτε επανεξέταση των αδειών επικαλούμενος την οικονομική εξόντωση των επιχειρήσεων της πόλης, όπως επίσης αρνήθηκε να συνεργαστεί με τις αρχαιολογικές υπηρεσίες για την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου.

Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία, στον ιστότοπο του Συνηγόρου www.synigoros.gr.

Οι αστερίσκοι [*] μέσα στο κείμενο παραπέμπουν σε κατάλογο συνδέσμων (www.synigoros.gr/?i=stp.el.links2012) όπου μπορείτε να βρείτε σχετικά αναρτημένα έγγραφα.
